

Cursul 4

(plan de curs)

Existență și unicitate locală

§1. Problema Cauchy pentru sisteme de ecuații diferențiale

Considerăm funcțiile continue $f_i : I \times \Omega \subset \mathbb{R} \times \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$, $i = 1, \dots, n$, unde Ω este un domeniu nevid (mulțime deschisă și conexă) din $\mathbb{R}^n$. Prin *sistem de n ecuații diferențiale de ordinul întâi* cu n funcții necunoscute: $x_1, x_2, \dots, x_n$, înțelegem sistemul

$$(S) \quad \begin{cases} x'_1 = f_1(t, x_1, x_2, \dots, x_n) \\ x'_2 = f_2(t, x_1, x_2, \dots, x_n) \\ \vdots \\ x'_n = f_n(t, x_1, x_2, \dots, x_n). \end{cases}$$

Notăția vectorială. Considerăm funcții $x : I \subset \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}^n$.

$$x = x(t) \Leftrightarrow \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_n \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} x_1(t) \\ x_2(t) \\ \vdots \\ x_n(t) \end{pmatrix}$$

Limitele, continuitatea, derivabilitatea și integrabilitatea se caracterizează pe componente:

$$\lim_{t \rightarrow t_0} x(t) = \begin{pmatrix} \lim_{t \rightarrow t_0} x_1(t) \\ \lim_{t \rightarrow t_0} x_2(t) \\ \vdots \\ \lim_{t \rightarrow t_0} x_n(t) \end{pmatrix}, \quad x'(t) = \begin{pmatrix} x'_1(t) \\ x'_2(t) \\ \vdots \\ x'_n(t) \end{pmatrix}, \quad \int_a^t x(s) ds = \begin{pmatrix} \int_a^t x_1(s) ds \\ \int_a^t x_2(s) ds \\ \vdots \\ \int_a^t x_n(s) ds \end{pmatrix}.$$

Normele uzuale

$$\|x\|_1 = |x_1| + \dots + |x_n|$$

$$\|x\|_2 = \sqrt{x_1^2 + \dots + x_n^2}$$

$$\|x\|_\infty = \max\{|x_1|, \dots, |x_n|\}$$

sunt echivalente din punct de vedere topologic (induc aceleași mulțimi deschise). Diferă numai forma bilelor. De exemplu:

$$\|x\|_\infty \leq r \Leftrightarrow |x_i| \leq r \quad \forall i \Leftrightarrow x \in [-r, r] \times \dots \times [-r, r],$$

prin urmare

$$B_\infty(0, r) = \{x \in \mathbb{R}^n \text{ pentru care } \|x\|_\infty \leq r\} = [-r, r] \times \dots \times [-r, r].$$

Dacă $x : I \rightarrow \mathbb{R}^n$ este continuă atunci și $\|x\| : I \rightarrow \mathbb{R}$ este continuă. Dacă $x : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}^n$ este integrabilă Riemann atunci și $\|x\| : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ este integrabilă și

$$\left\| \int_a^b x(t) dt \right\| \leq \int_a^b \|x(t)\| dt$$

Analog, considerăm câmpul vectorial $f : I \times \Omega \subset \mathbb{R} \times \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^n$

$$f(t, x) = \begin{pmatrix} f_1(t, x) \\ f_2(t, x) \\ \vdots \\ f_n(t, x) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} f_1(t, x_1, x_2, \dots, x_n) \\ f_2(t, x_1, x_2, \dots, x_n) \\ \vdots \\ f_n(t, x_1, x_2, \dots, x_n) \end{pmatrix}$$

Sistemul (S) devine *ecuația diferențială vectorială*

$$(E) \quad x' = f(t, x), \quad t \in I \subset \mathbb{R}, \quad x \in \mathbb{R}^n.$$

Problema Cauchy cu datele $\mathcal{D} = (I, \Omega, f, a, \xi)$, unde $I \subset \mathbb{R}$ este un interval deschis, $\Omega \subset \mathbb{R}^n$ o mulțime nevidă și deschisă, $f : I \times \Omega \subset \mathbb{R} \times \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^n$ o funcție continuă, $a \in I$ și $\xi \in \Omega$, este notată cu

$$\mathcal{PC}(\mathcal{D}) \quad \begin{cases} x' = f(t, x) \\ x(a) = \xi. \end{cases}$$

și constă în găsirea unei funcții de clasă C^1 , numită *soluție*, $x : J \rightarrow \Omega \subset \mathbb{R}^n$, unde $J \subseteq I$ este un interval cu $a \in J$, satisfăcând *ecuația*, adică $x'(t) = f(t, x(t))$ pentru orice $t \in J$, și *condiția inițială*, $x(a) = \xi$.

Tipuri de soluții. Soluția $x : J \rightarrow \Omega \subset \mathbb{R}^n$ a problemei $\mathcal{PC}(I, \Omega, f, a, \xi)$ este

- *soluție la dreapta* dacă $J = [a, b)$ sau $J = [a, b]$;
- *soluție la stânga* dacă $J = (c, a]$ sau $J = [c, a]$;
- *soluție bilaterală* dacă $\inf J < a < \sup J$;
- *globală* dacă $J = I$, dacă nu: *soluție locală*;
- *globală la dreapta* dacă $J = I \cap [a, +\infty)$;
- *globală la stânga* dacă $J = I \cap (-\infty, a]$;
- *continuabilă la dreapta* dacă există o soluție $y : \tilde{J} \rightarrow \Omega$ cu $\sup J < \sup \tilde{J}$ și $x(t) = y(t)$ pentru orice $t \in J \cap \tilde{J}$;
- *saturată la dreapta* dacă nu este continuabilă la dreapta;
- *continuabilă la stânga, saturată la stânga*, analog cu mai sus.

Exemplul 1 Problema Cauchy cu $I = \mathbb{R}$, $\Omega = \mathbb{R}$, $f : \mathbb{R} \times \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(t, x) = -2tx^2$, $a = 0$ și $\xi = -1$, adică

$$\mathcal{PC}(\mathbb{R}, \mathbb{R}, f, 0, -1) \quad \begin{cases} x' = -2tx^2 \\ x(0) = -1. \end{cases}$$

admite soluția saturată

$$x : (-1, 1) \rightarrow \mathbb{R}, \quad x(t) = \frac{1}{t^2 - 1},$$

care nu este globală.

Propoziția 1 (*Principiul Concatenării*). Fie $f : I \times \Omega \rightarrow \mathbb{R}^n$ o funcție continuă pe $I \times \Omega$, $a, b, c \in I$ cu $a < b < c$ și $\xi \in \Omega$. Fie $x : [a, b] \rightarrow \Omega$ o soluție a $\mathcal{PC}(I, \Omega, f, a, \xi)$ și $y : [b, c] \rightarrow \Omega$ o soluție a $\mathcal{PC}(I, \Omega, f, b, x(b))$. Atunci, $z : [a, c] \rightarrow \Omega$, obținută prin concatenarea funcțiilor x și y ,

$$z(t) = \begin{cases} x(t), & \text{pentru } t \in [a, b] \\ y(t), & \text{pentru } t \in (b, c], \end{cases}$$

este o soluție a $\mathcal{PC}(I, f, \Omega, a, \xi)$.

Demonstrație. Din $y(b) = x(b)$ urmează imediat că z este continuă pe $[a, c]$ și derivabilă pe $[a, b) \cup (b, c]$. Deoarece f este continuă, avem

$$\lim_{t \uparrow b} z'(t) = \lim_{t \uparrow b} x'(t) = \lim_{t \uparrow b} f(t, x(t)) = f(b, x(b))$$

și

$$\lim_{t \downarrow b} z'(t) = \lim_{t \downarrow b} y'(t) = \lim_{t \downarrow b} f(t, y(t)) = f(b, x(b)).$$

Am arătat deci că există limita

$$\lim_{t \rightarrow b} z'(t) = f(b, z(b))$$

și atunci, aplicând pe componente regula lui l'Hospital în definiția derivatei, avem, pentru fiecare $i \in \{1, 2, \dots, n\}$,

$$z_i'(b) = \lim_{t \rightarrow b} \frac{z_i(t) - z_i(b)}{t - b} = \lim_{t \rightarrow b} z_i'(t) = f_i(b, z(b)),$$

adică $z'(b) = f(b, z(b))$. Urmează imediat că z este de clasă C^1 pe $[a, c]$ și verifică ecuația pe acest interval, deci este o soluție a problemei $\mathcal{PC}(I, f, \Omega, a, \xi)$.

Propoziția 2 (*Principiul Soluției Retrograde*). Fie $f : I \times \Omega \rightarrow \mathbb{R}^n$ o funcție continuă pe $I \times \Omega$, $a - h, a \in I$ cu $h > 0$ și $\xi \in \Omega$. Funcția $x : [a - h, a] \subset I \rightarrow \Omega$ este o soluție la stânga a problemei $\mathcal{PC}(I, \Omega, f, a, \xi)$ dacă și numai dacă funcția $y : [-a, -a + h] \rightarrow \Omega$ dată de

$$y(t) = x(-t)$$

pentru orice $t \in [-a, -a + h]$, este o soluție la dreapta a problemei $\mathcal{PC}(\tilde{I}, \Omega, g, -a, \xi)$ unde $\tilde{I} = -I$ iar $g : \tilde{I} \times \Omega \rightarrow \mathbb{R}^n$ este dată de

$$g(t, x) = -f(-t, x),$$

pentru orice $(t, x) \in \tilde{I} \times \Omega$.

Demonstrație. Fie $x = x(t)$ o soluție $\mathcal{PC}(I, \Omega, f, a, \xi)$ definită pe $[a - h, a] \subset I$. Atunci

$$y'(t) = (x(-t))' = -x'(-t) = -f(-t, x(-t)) = -f(-t, y(t)) = g(t, y(t)),$$

pentru orice $t \in [-a, -a + h]$, deci y este soluție a $\mathcal{PC}(\tilde{I}, \Omega, g, -a, \xi)$. Reciproc, dacă $y = y(t)$ este o soluție a $\mathcal{PC}(\tilde{I}, \Omega, g, -a, \xi)$ atunci se arată printr-un calcul analog că $x = x(t) = y(-t)$ este o soluție pentru $\mathcal{PC}(I, \Omega, f, a, \xi)$.

Observație. Deoarece orice soluție bilaterală se obține prin concatenarea unei soluții la stânga cu una la dreapta, iar studiul soluțiilor la stânga poate fi redus la studiul soluțiilor la dreapta (dacă și funcția g îndeplinește ipotezele funcției f , evident), vom studia în continuare numai soluții la dreapta.

§2. Teorema lui Picard de existență și unicitate locală

Fixăm $a \in \mathbb{R}$, $\xi \in \mathbb{R}^n$, $h > 0$, $r > 0$, notăm cu $B(\xi, r)$ bila închisă de centru ξ și rază r , adică

$$B(\xi, r) = \{x \in \mathbb{R}^n \text{ pentru care } \|x - \xi\| \leq r\},$$

și definim *cilindrul* $\Delta = [a, a + h] \times B(\xi, r)$.

Considerăm problema Cauchy

$$\begin{cases} x' = f(t, x) \\ x(a) = \xi. \end{cases} \quad (1)$$

unde $f : \Delta \rightarrow \mathbb{R}^n$ este o funcție continuă oarecare.

Deoarece f este continuă pe mulțimea compactă Δ , ea este mărginită pe Δ , adică există $M > 0$ astfel încât

$$\|f(t, x)\| \leq M \quad (2)$$

pentru orice $(t, x) \in \Delta$.

Teorema 1. (Picard) *Fie $f : \Delta = [a, a + h] \times B(\xi, r) \rightarrow \mathbb{R}^n$ o funcție continuă pe Δ care satisface condiția Lipschitz pe $B(\xi, r)$, adică există $L > 0$ astfel încât pentru orice $(t, u), (t, v) \in \Delta$, să avem*

$$\|f(t, u) - f(t, v)\| \leq L\|u - v\|, \quad (3)$$

și fie

$$\delta = \min \left\{ h, \frac{r}{M} \right\}, \quad (4)$$

unde $M > 0$ este dat de relația (2).

Atunci pe intervalul $[a, a + \delta]$ problema Cauchy (1) are o soluție unică

$$x : [a, a + \delta] \rightarrow B(\xi, r)$$

și aceasta este limita uniformă pe $[a, a + \delta]$ a șirului de funcții

$$x_k : [a, a + \delta] \rightarrow B(\xi, r), \quad k = 0, 1, 2, \dots,$$

numit șirul aproximațiilor succesive asociat problemei Cauchy (1) și definit astfel

$$\begin{cases} x_0(t) = \xi, & \text{pentru } t \in [a, a + \delta], \\ x_{k+1}(t) = \xi + \int_a^t f(\tau, x_k(\tau)) d\tau, & \text{pentru } t \in [a, a + \delta], k = 0, 1, 2, \dots \end{cases} \quad (5)$$

În plus, are loc următoarea formulă de evaluare a erorii

$$\|x_k(t) - x(t)\| \leq M \frac{L^k \delta^{k+1}}{(k+1)!}, \quad (6)$$

pentru orice $k \in \mathbb{N}$ și $t \in [a, a + \delta]$.

Vom demonstra această teoremă în 5 pași.

Pasul 1. Arătăm că problema Cauchy (1) este echivalentă cu următoarea ecuație integrală Volterra

$$x(t) = \xi + \int_a^t f(\tau, x(\tau)) d\tau. \quad (7)$$

Într-adevăr, dacă $x = x(t)$ este o soluție a problemei Cauchy (1) pe un interval $[a, a + \sigma]$, atunci, integrând de la a la t relația

$$x'(s) = f(s, x(s))$$

pentru orice $s \in [a, a + \sigma]$, și ținând cont de condiția inițială $x(a) = \xi$, obținem că $x = x(t)$ satisface ecuația integrală (7) pe $[a, a + \sigma]$.

Reciproc, dacă știm că $x = x(t)$ este o funcție continuă care verifică (7) pentru orice t dintr-un interval $[a, a + \sigma]$, atunci deducem imediat că x este de clasă C^1 ca primitivă a unei funcții continue și verificăm imediat prin derivare că este o soluție a ecuației $x' = f(t, x)$. În plus, din (7) rezultă și $x(a) = \xi$, deci $x = x(t)$ este soluție a problemei Cauchy (1).

Pasul 2. Arătăm că șirul aproximațiilor succesive dat de (5) este bine definit, mai precis că $(\tau, x_k(\tau)) \in \Delta = [a, a + h] \times B(\xi, r)$ pentru orice $\tau \in [a, a + \delta]$ și orice $k \in \mathbb{N}$.

Din (4) rezultă imediat că $[a, a + \delta] \subset [a, a + h]$, mai avem de arătat că $x_k(\tau) \in B(\xi, r)$ pentru orice $\tau \in [a, a + \delta]$ și orice $k \in \mathbb{N}$.

Procedăm prin inducție. Pentru $k = 0$ avem, evident,

$$x_0(\tau) = \xi \in B(\xi, r),$$

pentru orice $\tau \in [a, a + \delta]$. Presupunem, pentru un $k \in \mathbb{N}$ fixat arbitrar, că $x_k(\tau) \in B(\xi, r)$ pentru orice $\tau \in [a, a + \delta]$. În virtutea definiției lui x_{k+1} și a relațiilor (2) și (4),

$$\|x_{k+1}(t) - \xi\| \leq \int_a^t \|f(\tau, x_k(\tau))\| d\tau \leq \delta M \leq r$$

pentru orice $t \in [a, a + \delta]$, deci $x_{k+1}(\tau) \in B(\xi, r)$ pentru orice $\tau \in [a, a + \delta]$. Am justificat astfel, prin inducție, că șirul (x_k) dat de (5) este bine definit pe $[a, a + \delta]$ și are valorile în $B(\xi, r)$.

Pasul 3. Arătăm că șirul (x_k) este *uniform convergent* pe $[a, a + \delta]$ la o funcție $x : [a, a + \delta] \rightarrow \mathbb{R}^n$ definită, în consecință, de limita sa punctuală

$$x(t) = \lim_{n \rightarrow \infty} x_n(t), \quad \text{pentru orice } t \in [a, a + \delta]. \quad (8)$$

Folosim *principiul sumelor telescopice*: deoarece

$$x_n(t) = x_0(t) + (x_1(t) - x_0(t)) + \cdots + (x_n(t) - x_{n-1}(t))$$

rezultă că șirul (x_n) este uniform convergent pe $[a, a + \delta]$ dacă și numai dacă seria

$$\sum_{k=0}^{\infty} [x_{k+1}(t) - x_k(t)] \quad (9)$$

este uniform convergentă pe $[a, a + \delta]$. Pentru aceasta utilizăm Criteriul lui Weierstrass pentru convergența uniformă a seriilor de funcții. Din (5) și (2), avem

$$\|x_1(t) - x_0(t)\| \leq \int_a^t \|f(\tau, x_0(\tau))\| d\tau \leq M(t - a)$$

pentru orice $t \in [a, a + \delta]$. Din (3) urmează că

$$\begin{aligned} \|x_2(t) - x_1(t)\| &\leq \int_a^t \|f(\tau, x_1(\tau)) - f(\tau, x_0(\tau))\| d\tau \\ &\leq L \int_a^t \|x_1(\tau) - x_0(\tau)\| d\tau \leq L \int_a^t M(\tau - a) d\tau \leq M \frac{L(t - a)^2}{2!}, \end{aligned}$$

pentru orice $t \in [a, a + \delta]$.

Obținem astfel, din aproape în aproape, că

$$\|x_{k+1}(t) - x_k(t)\| \leq M \frac{L^k(t - a)^{k+1}}{(k + 1)!}, \quad (10)$$

pentru orice $t \in [a, a + \delta]$, și orice $k \in \mathbb{N}$, de unde urmează că

$$\sup_{t \in [a, a + \delta]} \|x_{k+1}(t) - x_k(t)\| \leq M \frac{L^k \delta^{k+1}}{(k + 1)!}$$

pentru orice $k \in \mathbb{N}$ și $t \in [a, a + \delta]$.

Deoarece seria numerică $\sum_{k=0}^{\infty} M \frac{L^k \delta^{k+1}}{(k+1)!}$ este convergentă, mai precis

$$\sum_{k=0}^{\infty} M \frac{L^k \delta^{k+1}}{(k + 1)!} = \frac{M}{L} (e^{\delta L} - 1),$$

urmează din Criteriul lui Weierstrass că seria (9) este uniform convergentă pe $[a, a + \delta]$ și, o dată cu ea, șirul (x_n) .

Pasul 4. Arătăm că limita șirului aproximațiilor succesive este o soluție a problemei Cauchy (1). Deoarece toți termenii șirului (x_n) sunt funcții continue cu valori în $B(\xi, r)$ iar acesta converge uniform, rezultă că limita sa $x = x(t)$ dată de relația (8) este tot o funcție continuă cu valori mulțimea închisă $B(\xi, r)$.

Deoarece $f = f(t, x)$ este lipschitziană în raport cu x , avem

$$\|f(t, x_n(t)) - f(t, x(t))\| \leq L \|x_n(t) - x(t)\|$$

și, deoarece (x_n) converge uniform pe $[a, a + \delta]$ la $x = x(t)$, urmează că

$$0 \leq \sup_{t \in [a, a + \delta]} \|f(t, x_n(t)) - f(t, x(t))\| \leq L \sup_{t \in [a, a + \delta]} \|x_n(t) - x(t)\| \rightarrow 0$$

pentru $n \rightarrow \infty$, de unde rezultă că șirul de funcții $(f(\cdot, x_n(\cdot)))$ converge uniform la $f(\cdot, x(\cdot))$ pe $[a, a + \delta]$.

Am arătat că se poate trece la limită sub integrală în relația de recurență (5). Obținem că funcția limită $x = x(t)$ este o soluție continuă a ecuației integrale Volterra (7) și, prin urmare, conform Pasului 1, este o soluție de clasă C^1 a problemei Cauchy (1).

Pasul 5. Demonstrăm unicitatea soluției. Fie $y = y(t)$ o soluție oarecare a problemei Cauchy (1) pe definită pe un interval $[a, a + \sigma] \subset [a, a + \delta]$. Urmează că $y = y(t)$ verifică ecuația Volterra

$$y(t) = \xi + \int_a^t f(\tau, y(\tau)) d\tau, \quad (11)$$

de unde, scăzând membru cu membru relațiile (5) și (11) și trecând la norme, obținem

$$\|x_0(t) - y(t)\| \leq \int_a^t \|f(\tau, y(\tau))\| d\tau \leq M(t - a)$$

pentru orice $t \in [a, a + \sigma]$, și

$$\begin{aligned} \|x_{k+1}(t) - y(t)\| &\leq \int_a^t \|f(\tau, x_k(\tau)) - f(\tau, y(\tau))\| d\tau \\ &\leq L \int_a^t \|x_k(\tau) - y(\tau)\| d\tau, \end{aligned}$$

pentru orice $t \in [a, a + \sigma]$ și orice $k \in \mathbb{N}$. De aici avem

$$\|x_1(t) - y(t)\| \leq L \int_a^t \|x_0(\tau) - y(\tau)\| d\tau \leq L \int_a^t M(\tau - a) d\tau \leq M \frac{L(t - a)^2}{2!},$$

pentru orice $t \in [a, a + \sigma]$ și, din aproape în aproape,

$$\|x_k(t) - y(t)\| \leq M \frac{L^k(t - a)^{k+1}}{(k + 1)!}, \quad (12)$$

pentru orice $t \in [a, a + \sigma]$ și orice $k \in \mathbb{N}$.

Trecând la limită după k în relația de mai sus, obținem că

$$y(t) = \lim_{k \rightarrow \infty} x_k(t) = x(t),$$

pentru orice t din intervalul comun de existență. Am probat astfel unicitatea soluției $x = x(t)$.

Pasul 6. Formula de evaluare a erorii (6) este o consecință imediată a relației (12) scrisă pentru soluția $x = x(t)$ în locul lui $y = y(t)$.

Observație. La Pasul 4, convergența uniformă a șirului $(f(\cdot, x_n(\cdot)))$ se poate justifica folosind numai continuitatea funcției f . Într-adevăr, deoarece f este continuă pe mulțimea compactă Δ rezultă că este chiar uniform continuă, iar de aici urmează imediat că șirul de funcții $(f(\cdot, x_n(\cdot)))$ este șir fundamental (șir Cauchy) în sensul convergenței uniforme, deci este uniform convergent la limita sa punctuală $f(\cdot, x(\cdot))$.

De fapt, pentru trecerea la limită sub integrală în relația (5) este suficientă numai convergența punctuală a șirului $(f(\cdot, x_n(\cdot)))$ deoarece, în acest caz, este aplicabil unul dintre rezultatele fundamentale a Teoriei măsurii, și anume Teorema convergenței dominate a lui Lebesgue.

Observație. Unicitatea se poate justifica și fără estimarea (12). Într-adevăr, dacă $x = x(t)$ și $y = y(t)$ sunt două soluții ale problemei Cauchy (1) sau, echivalent, ale ecuației integrale (7), avem

$$\|x(t) - y(t)\| \leq \int_a^t \|f(\tau, x(\tau)) - f(\tau, y(\tau))\| d\tau \leq L \int_a^t \|x(\tau) - y(\tau)\| d\tau$$

pentru orice $t \in [a, a + \delta]$. Notăm $u(t) = \|x(t) - y(t)\|$ și avem

$$u(t) \leq 0 + \int_a^t Lu(\tau) d\tau,$$

pentru orice $t \in [a, a + \delta]$ și, din Lema lui Gronwall, rezultă că

$$0 \leq \|x(t) - y(t)\| = u(t) \leq 0 \cdot e^{\int_a^t L d\tau} = 0,$$

pentru orice $t \in [a, a + \delta]$, ceea ce demonstrează unicitatea soluției.

Soluții bilaterale. Fie $f : \Delta = [a - h, a + h] \times B(\xi, r) \rightarrow \mathbb{R}^n$ continuă pe Δ și lipshitziană pe $B(\xi, r)$. În acest caz și funcția $g : [-a - h, -a + h] \times B(\xi, r) \rightarrow \mathbb{R}^n$, dată de $g(t, x) = -f(-t, x)$, este continuă și lipshitziană pe $B(\xi, r)$, este aplicabilă deci teorema lui Picard pentru problema Cauchy

$$\begin{cases} y' = g(t, y) \\ y(-a) = \xi, \end{cases}$$

de unde urmează, ținând cont de Principiul Soluției Retrograde, că problema Cauchy (1) admite o soluție unică la stanga lui a . Aplicând și Principiul de Concatenare, obținem în final că problema Cauchy (1) admite pe $[a - \delta, a + \delta]$ o soluție unică, dată tot de limita șirului aproximațiilor succesive (5), definit acum pe intervalul $[a - \delta, a + \delta]$, unde $\delta > 0$ este dat tot de relația (4).

Existența locală. Continuitatea funcției f asigură numai existența soluțiilor locale, nu și unicitatea lor. Menționăm, fără demonstrație

Teorema 2. (Peano). Fie I un interval nevid și deschis din $\mathbb{R}$, Ω o mulțime nevidă și deschisă din $\mathbb{R}^n$. Dacă $f : I \times \Omega \rightarrow \mathbb{R}^n$ este continuă atunci pentru orice $(a, \xi) \in I \times \Omega$, $\mathcal{PC}(I, \Omega, f, a, \xi)$ are cel puțin o soluție locală.

Faptul că numai continuitatea lui f nu asigură unicitatea este dovedit de următorul exemplu: Problema Cauchy

$$\begin{cases} x' = 3\sqrt[3]{x^2} \\ x(0) = 0, \end{cases}$$

admite cel puțin următoarele două soluții la dreapta, după cum se poate verifica direct:

$$x_1(t) = 0, \quad \text{pentru orice } t \geq 0,$$

funcția nulă, și

$$x_2(t) = t^3, \quad \text{pentru orice } t \geq 0.$$

De fapt problema Cauchy de mai sus are o infinitate de soluții: toate funcțiile de forma

$$x(t) = \begin{cases} 0, & \text{pentru } 0 \leq t \leq a \\ (t - a)^3 & \text{pentru } a < t < +\infty \end{cases}$$

sunt soluții la dreapta, pentru orice $a > 0$.